

РЕШЕНИЕ

№ 2454

гр. София, 13.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 74 СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **МАРИЯ Т. ДОЛАПЧИЕВА**

при участието на секретаря **ЦВЕТЕЛИНА ИВ. ЯНАКИЕВА**
като разгледа докладваното от **МАРИЯ Т. ДОЛАПЧИЕВА** Гражданско дело
№ 20221110111104 по описа за 2022 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Г. М. Д. е предявил срещу х конститутивен иск с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ за признаване за незаконно и отмяна на уволнението му, извършено със Заповед № 367 от 07.02.2022 г. на представител на х и осъдителен иск с правно основание чл. 262 ал. 1, вр. чл. 150, вр. чл. 143, ал. 1 КТ за заплащане на сумата в общ размер на **10 000 лева**, представляваща възнаграждение за положен от ищеца извънреден труд през периода от 31.12.2018 г. до 31.12.2021 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 02.03.2022 г., до окончателното плащане.

Ищецът твърди, че се намирал в трудово правоотношение с ответника х въз основа на трудов договор от 25.08.2017 г., като заемал длъжността „шофьор на товарен автомобил/международни превози“ с месечно основно трудово възнаграждение в размер на 430 лева. Поддържа, че със заповед № 367/07.02.2022 г. му било наложено дисциплинарно наказание „уволнение“ поради неявяването му на работа. Счита заповедта за незаконосъобразна, тъй като трудовото му правоотношение с ищеца било прекратено преди това с изпратено от ищеца заявление за прекратяването му на основание чл. 327, ал. 1, т. 2 КТ поради незаплащане на положения от него извънреден труд. На следващо място излага съображения за неспазване на реда по чл. 193 ГПК за изискване на обяснения. Ищецът не оспорва, че в периода 04.01.2022 г. – 07.02.2022 г. не е бил на работа, но твърди, че ответникът е знаел и е бил съгласен с неявяването му на работа през този период. Сочи, че в ответното дружество била установена практика за „компенсиране“ на положения от служителите извънреден труд с ползване на неплатен отпуск без писмена заповед, а само с устно разпореждане на работодателя. Твърди, че в периода 31.12.2018 г. – 31.12.2021 г. е полагал извънреден труд, включително в празнични и почивни дни. По така изложените доводи предявява разглежданите искове и моли да бъдат уважени.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба от ответника, с който оспорва исковите. Излага съображения за законосъобразност на процесната заповед, с която е наложено дисциплинарното наказание „уволнение“. Поддържа, че едва след като е изискал обяснения по реда на чл. 193 КТ от ищеца, е получил заедно със същите и заявление от него по чл. 327, т. 2 КТ за прекратяване на трудовото правоотношение. Твърди, че в конкретния случай не са били налице предпоставките за прекратяване на правоотношението

от ищеца на соченото от него основание. Сочи, че след извършена по сигнал на ищеца проверка от Инспекцията по труда не е било констатирано ищецът да е полагал извънреден труд, като оспорва твърденията на ищеца преди уволнението последният да е бил в неплатен отпуск със съгласието на работодателя. На следващо място поддържа, че заповедта за уволнение е издадена от надлежно овластено за това лице. Излага подробни съображения за неоснователност и на предявения иск за заплащане на положен от ищеца извънреден труд. Оспорва твърдението на ищеца, че е следвало да полага труд 8 часа дневно, като поддържа, че в трудовия договор е уговорено полагане на труд съгласно изискванията на чл. 4 и чл. 6 от Наредбата за организация на работното време на лицата, които извършват транспортни дейности в автомобилния транспорт, касаещи продължителността на работното време, като средната продължителност на седмичното работно време не може да надвишава 48 часа, а максималната продължителност може да бъде удължена до 60 часа седмично, ако през 4-месечен отчетен период средната продължителност на седмичното работно време е 48 часа. Поддържа, че така посочените изисквания били спазени, поради което и твърденията на ищеца за положен извънреден труд са неоснователни. По така изложените доводи моли предявените искове да бъдат отхвърлени.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 235 ГПК във връзка с посочените от страните доводи, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Страните не спорят, а и от приетите по делото писмени доказателства се установява, че между тях е съществувало трудово правоотношение въз основа на трудов договор от 25.08.2017 г., по което ищецът е заемал длъжността „шофьор на товарен автомобил /международни превози/“ с основно трудово възнаграждение в размер на 430 лева, чийто размер видно от представените допълнителни споразумения е бил увеличен. Съгласно уговореното в трудовия договор работникът следва да изпълнява възложената му работа при спазване на изискванията на чл. 4 и чл. 6 от Наредбата за организация на работното време на лицата, които извършват транспортни дейности в автомобилния транспорт, касаещи продължителността на работното време, както и правилата, уредени в Глава 6 от Закона за автомобилните превози, уреждащи времето за управление, прекъсване на управлението и почивките.

Между страните не е спорно и обстоятелството, че в периода от 04.01.2022 г. до 07.02.2022 г. ищецът не е бил на работа, за което сочат и събраните по делото гласни доказателства чрез показанията на свидетеля Гургана Тодорова. От представената по делото покана от 28.01.2022 г. се установява, че ищецът е бил поканен от работодателя в тридневен срок от уведомяването да даде обяснения за неявяването си на работа в посочения период, която видно от неоспорената от ищеца обратна разписка е получена от последния на 31.01.2022 г.

Страните не спорят и че впоследствие - на 04.02.2022 г. ответникът е получил заявление от ищеца от 03.02.2022 г. за прекратяване на трудовото правоотношение между страните на основание чл. 327, т. 2 КТ, както и писмени обяснения от ищеца по реда на чл. 193 КТ. Това обстоятелство се установява от представените по делото заявление и обяснения с посочена дата 03.02.2022 г. и от представената от ищеца обратна разписка, от която е видно, че същите са получени от ответника на 04.02.2022 г.

По делото не е спорно и обстоятелството, че впоследствие със Заповед № 367 от 07.02.2022 г. на пълномощник на х, връчена на ищеца на 09.02.2022 г., на последния е наложено дисциплинарно наказание „уволнение“ поради това, че в продължение на 35 последователни календарни дни или 24 работни дни през периода от 04.01.2022 г. до 07.02.2022 г. ищецът не се явил на работа.

Съгласно представеното по делото пълномощно от 05.01.2021 г. от управителя на ответното дружество, адв. С. П. е упълномощен да представлява дружеството пред неговите работници и служители относно налагане на дисциплинарни наказания във връзка с нарушения на трудовата дисциплина, като в това си право предприема от името на дружеството всякакви правни и фактически действия, включително и да изисква от работниците или служителите представяне пред дружеството на писмени или устни обяснения по смисъла на чл. 193 КТ относно нарушения на трудовата дисциплина. Съгласно

неоспорената и приета заповед № 1 от 05.01.2021 г. управителят на х е възложил на А. С.ов х при констатираните нарушения на трудовата дисциплина да налага от името на дружеството на служителите в дружеството на длъжност „шофьор товарен автомобил/международни превози“ съответни на нарушенията на трудовата дисциплина наказания, включително и дисциплинарно наказание „уволнение“.

По делото е представена и жалба от ищеца до и от 27.01.2022 г., която видно от клеймото на приложеното известие за доставяне е доставена на 31.01.2022 г.

От представените от ответника писмени доказателства, съдържащи се в трудовото досие на ищеца се установява, че със заповеди за командироване ищецът е бил командирован през всяка година 2 или 3 пъти през годината за период от 3 месеца, като в периодите, в които не е бил командирован е бил преимуществено в неплатен, респ. в платен годишен отпуск. Установява се, че първото му командироване за съответната календарна година е след средата на месец февруари, т. напр. през 2018 г. е бил командирован в чужбина за периода от 27.02.2018 г. до 27.05.2018 г., през 2019 г. – от 16.02.2019 г. до 16.05.2019 г., през 2020 г. – от 20.02.2020 г. до 20.05.2020 г., през 2021 г. – от 18.03.2021 г. до 18.06.2021 г., като последното командироване за годината е било обикновено до средата на месец декември.

По делото са събрани и гласни доказателства чрез показанията на свидетеля но, който посочва, че в периода до декември 2017 г. практиката в ответното дружество е била всички документи свързани с ползване на отпуск да се подписват преди заминаване за курс в чужбина, тъй като обикновено шофьорите се връщали в страната в почивен ден, след което се прибирали домовете си и ползвали отпуск. Поради това заявява, че документите свързани с ползването на отпуска се подписвали със задна дата.

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

По иска с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ в тежест на ищеца е да докаже съществувало между страните безсрочно трудово правоотношение, което е прекратено. В тежест на ответника е да докаже законосъобразността на уволнението, включително че е било налице твърдяното основание за уволнение, съответно че правото на уволнение е надлежно упражнено, т.е. че са извършени конкретните нарушения на трудовата дисциплина, от ищеца са поискани обяснения, съответно, че при издаването на заповедта е съобразил тежестта на нарушенията с тази на наложеното наказание, заповедта е издадена от компетентен орган, в писмена форма и със съответните мотиви относно индивидуализация на нарушението и наложеното наказание.

За да се прецени законосъобразността на уволнението, чиято отмяна се иска, следва да първо място да се изследва въпросът намирали ли са се страните в трудово правоотношение към момента на издаване на процесната заповед с оглед твърдението на ищеца за прекратяване на същото с отправеното от него изявление до ответника в заявлението му от 03.02.2022 г.

Съгласно чл. 335, ал. 2, т. 3 КТ трудовото правоотношение, което се прекратява без предизвестие, се счита прекратено от момента на получаване на писменото изявление за прекратяване на договора. Тази разпоредба не поставя момента на прекратяване на трудовия договор в зависимост от това дали фактически е налице основанията за прекратяване на трудовия договор. Като връчването на заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение, издадена от работодателя, автоматично води до прекратяване на трудовото правоотношение, независимо от това дали са били налице посочените в нея основания за уволнение, така и писменото изявление на работника за прекратяване на трудовото му правоотношение на някое от основанията по чл. 327, ал. 1 КТ води до автоматично прекратяване на трудовото правоотношение, независимо от това дали е налице посоченото в изявлението на работника или служителя основание, като съдът не следва да изследва въпроса дали същото е налице. При незаконно /без основание/ прекратяване на трудово правоотношение по чл. 327, ал. 1 КТ работодателят разполага само с възможност да претендира от работника или служителя обезщетение за вредите, които е понесъл от неоснователното прекратяване на трудовия договор, но не и с право да иска възстановяването на вече прекратеното трудово правоотношение (в този смисъл е и

константната практика на ВКС, обективирана в Решение № 87 от 11.05.2012 г. по гр. д. № 219/2011 г., по описа на ВКС, IV ГО, Решение № 75 от 17.06.2013 г. по гр. д. № 876/2012 г., по описа на ВКС, III ГО Решение № 144 от 23.02.2010 г. по гр. д. № 3101/2008 г., ВКС, I ГО, Решение № 289 от 18.11.2014 г. по гр. д. № 1289/2014 г., ВКС, IV ГО, Решение № 34 от 03.04.2017 г. по гр. д. № 3010/2016 г., ВКС, III ГО, Опр. № 71/21.01.2016 г. по гр.д. № 6076/2015г., IV ГО, ВКС и др.).

В разглеждания случай страните не спорят, а и от доказателствата по делото се установява, че изявлението на ищеца за прекратяване на трудовото му правоотношение с ответника е достигнало до последния на 04.02.2022 г., докато изявлението на ответника за прекратяване на трудовото правоотношение в оспорената заповед е достигнало до ищеца на 09.02.2022 г. При преценка на последиците от изявенията ищеца за прекратяване следва да бъде взета предвид и разпоредбата на чл. 8, ал. 2 КТ, съгласно която добросъвестността при осъществяване на трудовите права и задължения се предполага до установяване на противното, като в случая твърдения и доказателства, установяващи противното не са ангажирани. Следователно с получаването от ответника на 04.02.2022 г. на заявлението на ищеца е било прекратено и трудовото правоотношение между тях. При това положение повторното прекратяване на трудовото правоотношение от работодателя с издаването на последващата прекратяването на трудовия договор от ищеца заповед, се явява извършено при липсващо субективно право за това, поради което не поражда правно действие и издадената от работодателя заповед за уволнение подлежи на отмяна /в този смисъл Решение № 75 от 17.06.2013 г. по гр. д. № 876/2012 г., ВКС, III ГО/. Ето защо предявеният иск по чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ се явява основателен и като такъв следва да бъде уважен.

По предявения иск с правно основание чл. чл. 262, ал. 1 КТ във вр. чл. 150, чл. 143, ал. 1 КТ за заплащане на възнаграждение за положен от ищеца извънреден труд през периода от 31.12.2018 г. до 31.12.2021 г., съдът намира следното:

Извънредният труд съгласно чл. 143, ал. 1 от КТ е работата по трудовото правоотношение между работника или служителя и работодателя извън установеното по правоотношението работно време, която се осъществява по разпореждане или със знанието на определени лица в предприятието. За положения извънреден труд от работника или служителя, който е съпроводен с изразходването на работна сила извън установеното работно време и с който се засяга полагащата му се почивка, работодателят съгласно чл. 150, ал. 1, вр. с чл. 262 от КТ дължи възнаграждение според уговореното помежду им, а ако липсва уговорка прилагат се минималните установени в закона размери, като то се дължи независимо дали при полагането на извънредния труд са спазени законоустановените изисквания. Следователно, за да възникне парично вземане за извънреден труд за работника или служителя, необходимо е да са налице следните материалноправни предпоставки: работодателят да е възложил изпълнение на трудовите задължения на работника или служителя извън уговореното работно време или той мълчаливо да е допуснал полагането на труд извън установено по трудовото правоотношение работно време, като законодателят не прави разлика между изричното разпореждане на работодателя за извършване на извънреден труд и мълчаливото му допускане и работникът и служителят ефективно да е престирали своята работна сила извън установеното в трудовия договор работно време. Доказването на извънредния труд в рамките на съдебното производство се извършва с всички доказателствени средства - писмени, гласни, заключения на вещи лица и пр. (в този смисъл е постановеното по реда на чл. 290 ГПК съдебно решение № 228 от 24.06.2011 г. по гр. дело № 1625/2010 г. на ВКС, III ГО). Установяването на посочените обстоятелства и по-конкретно завишаването на месечната продължителност на работното време е в тежест на ищеца, а в тежест на работодателя е да докаже заплащането на извънредния труд, ако такъв в действителност е положен, като са допустими писмените доказателства и съдебните експертизи (така и Решение № 103 от 27.07.2012 г. на ВКС по гр. д. № 299/2011 г., IV ГО).

За преценка на основателността на предявения иск обаче следва да бъдат взети предвид и особеностите на заеманата от ищеца длъжност – „международен шофьор“ и приложимата за този вид дейност нормативна уредба, като към същата препраща и самият трудов договор. Организацията на работното време и почивките на лицата, които извършват транспортни дейности в автомобилния транспорт е уредена със специални императивни норми в Наредбата за организация на работното време на лицата, които извършват

транспортни дейности в автомобилния транспорт, издадена на основание чл. 154а КТ. При този вид дейности, работодателят може да удължава работното време до 60 часа седмично, но е длъжен да компенсира в рамките на 4-месечен период като не се надвишава средната продължителност на уговореното седмичното работно време (чл. 4 от Наредбата, специален спрямо чл. 136а и чл. 142, ал. 2 КТ). Съгласно чл. 7, ал. 1 от Наредбата, продължителността на работното време включва времето, през което работникът е на работното място, извършва своите функции или дейности и е на разположение на работодателя. В работното време и във времето на разположение, не се включват почивките през време на работа (чл. 7, ал. 4 от Наредбата, както и чл. 151, ал. 2 КТ). Извънреден труд е този положен извън установената продължителност на работното време (чл. 143, ал. 1 КТ), т.е. всички отработени часове над 60 часа седмично. Извънреден е и трудът, когато при прекратяване на трудовото правоотношение, удълженото работно време не е било компенсирано (чл. 136а, ал. 5 КТ). В случая това е времето на отработени часове над 40 часа (уговорената в трудовия договор седмична продължителност) до 60 часа седмично, които не са компенсирани. Наредба № 2/94 г. за реда за установяване задължение за дежурство или за разположение на работодателя е неприложима, тъй като е дерогирана от специалните норми на Наредбата за организация на работното време на лицата, които извършват транспортни дейности в автомобилния транспорт и от определените в Закона за автомобилните превози изисквания за време на управление, прекъсване и почивки (в този смисъл е и Решение № 76 от 17.06.2019 г. на ВКС по гр. д. № 5104/2017 г., III ГО).

За установяване на обстоятелствата свързани с твърдението на ищеца за положен извънреден труд по делото е допуснато изслушването на комплексна съдебно-техническа и съдебно-счетоводна експертиза. Съгласно приетото заключение на вещите лица, което съдът намира за пълно, обективно и компетентно изготвено, след проверка на събраните по делото доказателства и проверка при ответното дружество на фишове за заплати и присъствени форми за отчитане явяването и неявяването на работа на персонала, е констатирано, че дружеството е отчело отработени общо 3632 часа от ищеца Г. Д. при нормативно определени 3632 часа. Нещо повече в заключението е посочено, че изчисленията са направени при нормативно определена седмична продължителност на работното време от 40 часа и отчетените от дружеството дни в платен и неплатен отпуск на ищеца. Така направените констатации на вещото лице в описаните в приложенията към заключението периоди на ползване на платен и неплатен отпуск съответстват на неоспорените и приети по делото писмени заявления от ищеца за ползване на платен и неплатен отпуск. Не следва да бъдат взети предвид констатациите на вещото лице-счетоводител в частта, в която е даден вариант на изчисление на положения извънреден труд въз основа на посоченото в уточнителната молба на ищеца от 18.03.2022 г. Заключение в тази част е изготвено единствено въз основа на данните на ищеца без да са ангажирани други доказателства, сочещи за наличието на положен извънреден труд съгласно твърденията на ищеца, въпреки предоставената от съда възможност за това. В тази връзка следва да бъде отбелязано, че съгласно заключението в техническата част, вещото лице не е могло да извлече информация от издадените на превозвача и на водача тахографски карти. Посочено е, че при извършена проверка на място при ответното дружество е установено, че данни за дейностите извършвани от ищеца през процесния период не се съхраняват, като в сървър на дружеството се поддържа информация от по-късен момент. Вещото лице е отбелязало също, че при изготвяне на заключението не му е предоставена от ищеца картата на водача, която не се спори, че се съхранява при ищеца. Неоснователно е наведено в тази връзка твърдение на ищеца, че превозвачът е длъжен да съхранява информацията в продължение на 5 години, тъй като съгласно чл. 39 от Наредба № Н-3 от 7.04.2009 г. за необходимите мерки за изпълнението и прилагането на Регламент (ЕС) № 165/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 г. относно тахографите в автомобилния транспорт, превозвачите и лицата, извършващи превоз за собствена сметка, съхраняват всички записани данни по чл. 37, ал. 1 (информацията, записана в паметта на дигиталния тахограф и в картата на водача) за срок най-малко 1 година след записването им. Дори и да бяха налице данни за недобросъвестно поведение от страна на ответното дружество, свързани със съхраняването на необходимата информация, не са ангажирани по делото други доказателства, въпреки предоставената на ищеца възможност за това. Нещо повече при допускане на заключението съдът е указал на страните, че следва да окажат съдействие на

вещите лица при изготвянето на заключението, но въпреки това ищецът не е предоставил на вещото лице за анализ съхраняваната при него карта на водача. Както бе посочено установяването на положен извънреден труд подлежи на доказване с всички възможни доказателствени средства, като в случая за полагането на такъв не сочат нито събраните по делото писмени и гласни доказателства, нито изводите в заключението на вещите лица.

Ето защо предвид изложеното и при съвкупната преценка на доказателствата по делото се налага извод, че по делото не се установява при дължимото от ищеца главно и пълно доказване полагането на извънреден труд през исковия период. При това положение предявеният иск се явява неоснователен и като такъв следва да бъде отхвърлен изцяло.

По разноските:

При този изход на спора право на разноски имат и двете страни.

На основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на ищеца се дължат претендираните и направени от него разноски съразмерно на уважената част от исковете, като същият претендира такива за платено адвокатско възнаграждение. По делото са представени доказателства за уговорено и заплатено адвокатско възнаграждение в размер на 1000 лева. Ответникът релевира възражение за прекомерност на същото, което съдът намира за неоснователно, доколкото възнаграждението е съобразена с фактическата и правна сложност на делото. Същото определено съразмерно на уважената част от исковете възлиза на сумата в размер на 500 лева.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответника се дължат разноски съразмерно на отхвърлената част от исковете. Ответникът претендира такива за платено адвокатско възнаграждение в размер на 2078 лева, което определено съразмерно на отхвърлената част от исковете възлиза на сумата в размер на 1039 лева.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати по сметка на СРС дължимата държавна такса за уважения иск в размер на 80 лева, както и платените от бюджета на съда възнаграждения на вещите лица за допуснатата експертиза, което съразмерно на уважената част от исковете възлиза на сумата в размер на 502,50 лева.

Воден от горното, СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД

РЕШИ:

ПРИЗНАВА за незаконно и **ОТМЕНЯ** уволнението на Г. М. Д., с ЕГН ***** и адрес гр. Опака, обл. Търговище, ул. „България“ № 15, от длъжността „шофьор, товарен автомобил/международни превози, извършено със Заповед № 367 от 07.02.2022 г. на представител на х, с ЕИК „, с която на основание чл. 330, ал. 2, т. 6 КТ е прекратено трудовото му правоотношение като му е наложено дисциплинарно наказание „уволнение“.

ОТХВЪРЛЯ предявения от Г. М. Д., с ЕГН ***** и адрес гр. Опака, обл. Търговище, ул. „България“ № 15, срещу х, с ЕИК „, и със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Ген. Едуард И. Тотлебен“ № 53-55, иск с правно основание чл. 262 ал. 1, вр. чл. 150, вр. чл. 143, ал. 1 КТ за заплащане на сумата в общ размер на **10 000 лева**, представляваща възнаграждение за положен извънреден труд през периода от 31.12.2018 г. до 31.12.2021 г.

ОСЪЖДА х, с ЕИК „, и със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Ген. Едуард И. Тотлебен“ № 53-55, да заплати на Г. М. Д., с ЕГН ***** и адрес гр. Опака, обл. Търговище, ул. „България“ № 15, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата в размер на **500 лева** – разноски по делото.

ОСЪЖДА Г. М. Д., с ЕГН ***** и адрес гр. Опака, обл. Търговище, ул. „България“ № 15, да заплати на х, с ЕИК „, и със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Ген. Едуард И. Тотлебен“ № 53-55, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата в размер на **1039 лева** – разноски по делото.

ОСЪЖДА х, с ЕИК „, и със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Ген. Едуард И. Тотлебен“ № 53-55, да заплати по сметка на Софийски районен съд, на основание

чл. 78, ал. 6 ГПК сумата в размер на **80 лева** – държавна такса и сумата в размер на **502,50 лева** – депозит за вещи лица.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____